Europski parlament
2024-2029

Odbor za vanjske poslove

2025/2167(INI)

12.1.2026

NACRT IZVJEŠĆA

o preporuci Europskog parlamenta Vijeću, Komisiji i potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku na 81. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda
2025/2167(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestitelj: Andrey Kovatchev

SADRŽAJ

Stranica

NACRT PREPORUKE EUROPSKOG PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽENJE.....8

PRILOG: PRIJAVA PRIMLJENIH INFORMACIJA 9

NACRT PREPORUKE EUROPSKOG PARLAMENTA

Vijeću, Komisiji i potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku na 81. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda
2025/2167(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,

– uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 21., 34. i 36.,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 208., 214. i 220.,

– uzimajući u obzir 80. zasjedanje Opće skupštine Ujedinjenih naroda,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a br. 79/318 od 18. srpnja 2025. o inicijativi UN80,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a ES-11/7 od 24. veljače 2025. o promicanju sveobuhvatnog, pravednog i trajnog mira u Ukrajini,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a br. 79/174 od 17. prosinca 2024. o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a br. 79/1 od 22. rujna 2024. o Paktu za budućnost,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Generalne skupštine Ujedinjenih naroda 65/276 od 10. svibnja 2011. o sudjelovanju Europske unije u radu Ujedinjenih naroda,

– uzimajući u obzir izvješće glavnog tajnika UN-a od 18. rujna 2025. pod nazivom „Promjena paradigmi: ujedinjeni radi ostvarivanja rezultata”,

– uzimajući u obzir izvješće glavnog tajnika UN-a od 4. rujna 2025. o revidiranim procjenama u vezi s predloženim proračunom programa za 2026. i računom potpore za mirovne operacije za razdoblje 2025. – 2026.,

– uzimajući u obzir izvješće glavnog tajnika UN-a od 31. srpnja 2025. pod nazivom „Izvješće o preispitivanju provedbe mandata”,

– uzimajući u obzir svoju Preporuku Vijeću od 9. lipnja 2021. o 75. i 76. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda[1],

[1] SL C 67, 8.2.2022., str. 150.

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 20. listopada 2025. naslovljene „Poboljšanje strateškog partnerstva EU-a i UN-a za mir i sigurnost: zajednički prioriteti za razdoblje 2025. – 2028.”,

– uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 23. lipnja 2025. o prioritetima EU-a u Ujedinjenim narodima na 80. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, rujan 2025. – rujan 2026.,

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 27. siječnja 2025. o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava tijekom 2025.,

– uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 20. ožujka 2025.,

– uzimajući u obzir članak 121. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A10-0000/2026),

A. budući da je u trenutačnoj geopolitičkoj klimi od ključne važnosti očuvati i ojačati međunarodni poredak utemeljen na pravilima te osigurati učinkovito funkcioniranje međuvladinih organizacija;

B. budući da se multilateralni sustav suočava sa sve većim prijetnjama, kao što su ruski napadi na globalnu strukturu za mir i sigurnost, uključujući Vijeće sigurnosti UN-a (UNSC), sve veći utjecaj Kine i ponovno razmatranje sudjelovanja SAD-a u međunarodnim organizacijama, kao i rezovi u financiranju koji utječu na ključna područja kao što su humanitarna pomoć, obrazovanje, zdravlje i izgradnja mira;

1. preporučuje Vijeću, Komisiji i potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku:

Zaštita i jačanje multilateralizma

(a) da nastave podupirati učinkovit multilateralizam u čijem je središtu UN, promiču i brane međunarodno pravo te poštuju pravila i načela Povelje UN-a, uključujući suverenitet, teritorijalnu cjelovitost, političku neovisnost, samoodređenje te zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda;

(b) da i dalje nepokolebljivo brane poštovanje, zaštitu i ostvarivanje univerzalnih ljudskih prava, demokracije, ljudskog dostojanstva, jednakosti i vladavine prava, u skladu sa Zaključcima Vijeća o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava iz 2025.;

(c) da ponovno potvrde ključnu ulogu multilateralnih organizacija kao neophodnih platformi za rješavanje sukoba i globalno upravljanje;

Reforma sustava UN-a

(d) da podupru ambiciozne reforme sustava UN-a i unaprijedi program reformi UN80, osiguravajući djelotvorniji, učinkovitiji, transparentniji, financijski

održiviji i prilagodljiviji UN koji je sposoban odgovoriti na trenutačne i nove globalne izazove;

(e) da se zalažu za sveobuhvatnu reformu Vijeća sigurnosti UN-a kako bi ono postalo učinkovitije, uključivije, transparentnije, demokratskije i odgovornije, čime bi se osiguralo da bolje odražava današnje globalne okolnosti i uspostavili uvjeti za strogo ograničavanje upotrebe veta kada se njime blokira ključno djelovanje UN-a, s ciljem njegova potpunog ukidanja u budućnosti;

(f) da potiču države članice da koordiniraju svoje djelovanje u okviru tijela i agencija UN-a te da rade na reformi sustava posebnih izvjestitelja UN-a; da donose postupke za učinkovito rješavanje svih mogućih pristranosti i neučinkovitosti koje bi mogle ugroziti mandat agencija UN-a, osiguravajući odgovarajuću provjeru i nadzor osoblja te, prema potrebi, njihovo uklanjanje;

(g) da nastave jačati suradnju s partnerima, kao što su Sjedinjene Američke Države, kako bi se postigao konsenzus i unaprijedio učinkovit multilateralni poredak;

(h) da podsjete na odgovornost Vijeća sigurnosti UN-a za očuvanje međunarodnog mira i sigurnosti te da zajamče odgovornost za kršenja međunarodnog prava i istraže načine za jačanje uloge Opće skupštine Ujedinjenih naroda u tom području primjenom sustava glasovanja kvalificiranom većinom po uzoru na EU, pri čemu se rezolucije Opće skupštine UN-a za koje se glasa dvotrećinskom većinom članova koji predstavljaju dvije trećine stanovništva smatraju obvezujućima;

Mir i sigurnost

(i) da ponovno osude nezakoniti agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njezine napade na globalnu strukturu za mir i sigurnost, uključujući instrumente Vijeća sigurnosti UN-a; da se zalažu za potpuni prekid vatre kako bi se ublažila patnja civila te za sveobuhvatan, pravedan i trajan mir za Ukrajinu, uključujući čvrsta sigurnosna jamstva na temelju Povelje UN-a i međunarodnog prava, uz istodobno osiguravanje potpune odgovornosti za ratne zločine; da podupru UN u utvrđivanju pravnih mehanizama za mobilizaciju zamrznute ruske imovine za obnovu Ukrajine bez nametanja financijskog opterećenja državama članicama EU-a;

(j) da izraze zabrinutost zbog rizika od pojačanog sukoba diljem Bliskog istoka i destabilizirajuće uloge Irana i njegovih regionalnih pomagača; da pojačaju diplomatske napore na multilateralnim forumima i nastoje ostvariti bližu suradnju s partnerima EU-a u regiji kako bi se poduprlo smirivanje napetosti, obnovu i smislen dijalog; da apeliraju na sve aktere da poštuju svoje obveze u skladu s međunarodnim pravom u cilju postizanja pravednog, sveobuhvatnog i trajnog mira koji se temelji na dvodržavnom rješenju;

(k) da sudjeluju u diplomatskim naporima za sprečavanje daljnje eskalacije u Tajvanskom tjesnacu i Južnokineskom moru te da se protive svakoj jednostranoj promjeni statusa quo; da surađuju s partnerima istomišljenicima kako bi se ojačala stabilnost u regiji; da naglase da se Rezolucijom UN-a 2758 ne utvrđuje

suverenitet Narodne Republike Kine nad Tajvanom te da pojačaju potporu smislenom sudjelovanju Tajvana u međunarodnim organizacijama;

(l) da nastave surađivati s UN-om na rješavanju globalnih sigurnosnih izazova sprečavanjem sukoba, posredovanjem, izgradnjom mira i upravljanjem krizama, u skladu sa Strateškim partnerstvom EU-a i UN-a za mir i sigurnost; da prepoznaju ključnu ulogu mirovnih operacija UN-a i iskoriste preispitivanje budućnosti tih operacija kako bi se osiguralo da su prilagođene današnjem sigurnosnom okruženju;

(m) da prepoznaju ozbiljne rizike koji proizlaze iz nove utrke u naoružanju i slabljenja globalnih napora za razoružanje, uglavnom potaknute povećanjem razvoja nuklearnog oružja u Rusiji, Kini i Sjevernoj Koreji; da nastave štititi i jačati multilateralne okvire kojima se uređuju nešireњe i kontrola oružja, kao i one kojima se uređuje izvoz oružja te robe i tehnologija s dvojnom namjenom; da promiču i jačaju multilateralne instrumente protiv proizvodnje, stvaranja zaliha i uporabe kemijskog i biološkog oružja;

Održivi razvoj i ljudska prava

(n) da nastave s integracijom pristupa temeljenog na ljudskim pravima u održivi razvoj; da naglase vodeću ulogu EU-a kao najvećeg svjetskog pružatelja službene razvojne pomoći; da dodatno iskoriste Global Gateway kao održivu, transparentnu i demokratsku alternativu konkurentskim infrastrukturnim inicijativama koja se temelji na vrijednostima i kojom se doprinosi postizanju ciljeva održivog razvoja poticanjem uzajamnog rasta, gospodarske aktivnosti i otvaranja radnih mjesta u partnerskim zemljama, uz istodobno jačanje strateške autonomije, geopolitičkog položaja i globalne vjerodostojnosti EU-a;

(o) da nedvosmisleno potvrde da se sva ljudska prava sadržana u konvencijama UN-a moraju u potpunosti poštovati; da pozovu UN da osudi globalne trendove koji ugrožavaju ta prava, uključujući sve veću marginalizaciju ljudskih prava i smanjenje prostora za djelovanje civilnog društva;

(p) da daju prednost borbi protiv dezinformacija, koje se algoritamskim umnožavanjem šire na velikim internetskim platformama, sve većoj upotrebi velikih jezičnih modela bez odgovarajućih zaštitnih mjera, njihovu iskorištavanju od strane zlonamjernih stranih aktera i neuspjehu velikih tehnoloških poduzeća da ispune svoje obveze u skladu s postojećim zakonodavstvom o toj temi, čime se ugrožavaju demokracija i izborni procesi;

(q) da ojačaju promicanje slobode vjeroispovijesti i uvjerenja i pozovu na snažnije mjere za zaštitu vjerskih i drugih manjina, uključujući kršćanske zajednice;

(r) da zajedno s partnerima ojačaju predanost EU-a promicanju globalnog zdravlja;

°

° °

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu preporuku proslijedi Vijeću, Komisiji i potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjsku politiku i sigurnosna pitanja.

OBRAZLOŽENJE

S obzirom na sve veću globalnu nestabilnost, višestruke sukobe i krize te sve veće prijetnje multilateralnom sustavu, od ključne je važnosti očuvati i ojačati međunarodni poredak utemeljen na pravilima te osigurati učinkovito funkcioniranje međuvladinih organizacija. U izvješću se naglašava potreba za podupiranjem djelotvornog multilateralnog poretka utemeljenog na pravilima, u čijem je središtu UN, promicanjem i obranom međunarodnog prava te poštovanjem pravila i načela Povelje UN-a, uz rad na djelotvornijem, učinkovitijem, transparentnijem, financijski održivijem i prilagodljivijem UN-u koji je sposoban odgovoriti na trenutačne i nove globalne izazove.

U izvješću se podsjeća na predanost EU-a ljudskim pravima, održivom razvoju i multilateralnoj suradnji, naglašavajući vodeću ulogu EU-a u razvojnoj pomoći, njegovu potporu ciljevima održivog razvoja i potrebu za suzbijanjem dezinformacija, zaštitom temeljnih sloboda i očuvanjem slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja. Također naglašava važnost modernizacije mandata i praksi UN-a kako bi se osigurala učinkovitost, nepristranost i vjerodostojnost u cijelom sustavu.

Zalaže se za iskorištavanje multilateralne suradnje kako bi se bolje odgovorilo na trenutačne izazove kao što su održavanje međunarodnog mira i sigurnosti, borba protiv širenja oružja za masovno uništenje, poticanje održivog razvoja i promicanje ljudskih prava diljem svijeta.

PRILOG: PRIJAVA PRIMLJENIH INFORMACIJA

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku, izvjestitelj izjavljuje da je u svoje izvješće uključio informacije o pitanjima koja se odnose na temu dosjea koje je, za potrebe pripreme nacrta izvješća, primio od sljedećih predstavnika interesnih skupina obuhvaćenih područjem primjene Međuinstitucijskog sporazuma o obveznom registru transparentnosti[1] ili sljedećih predstavnika javnih tijela trećih zemalja, uključujući njihove diplomatske misije i veleposlanstva:

1. Predstavnici interesnih skupina obuhvaćeni područjem primjene Međuinstitucijskog sporazuma o obveznom registru transparentnosti
2. Predstavnici javnih tijela trećih zemalja, uključujući njihove diplomatske misije i veleposlanstva

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

Ako su fizičke osobe na popisu navedene imenom, funkcijom ili imenom i funkcijom, izvjestitelj izjavljuje da je tim fizičkim osobama dostavio Obavijest Europskog parlamenta o zaštiti podataka br. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), u kojoj se navode uvjeti za obradu njihovih osobnih podataka i prava povezana s tom obradom.

[1] Međuinstitucijski sporazum od 20. svibnja 2021. Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o obveznom registru transparentnosti (SL L 207, 11.6.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).